

vergadering **C120**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 23 januari 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe 'voorwaardelijke' vergunning voor de Antwerpse ethaankraker van INEOS – 831 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nitraatzaak – 893 (2023-2024)	7
VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de grootschalige asbestvervuiling bij het bedrijf SVK in Sint-Niklaas – 905 (2023-2024)	9
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de praktijk bij gemeenten om vergunningsaanvragen te vertragen – 919 (2023-2024)	14
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opkoopregeling voor varkenshouderijen – 936 (2023-2024)	19

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe 'voorwaardelijke' vergunning voor de Antwerpse ethaankraker van INEOS – 831 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op zondagavond 7 januari 2024 raakte bekend dat u groen licht hebt gegeven voor de ethaankraker die de Britse chemiereus INEOS in de Antwerpse haven wil bouwen. De stilgelegde werf van Project One, de ethaankraker van de Britse chemiereus INEOS in de Antwerpse haven, kon dus maandag 8 januari hervatten. U hebt INEOS dus een nieuwe voorwaardelijke vergunning gegeven, nadat de Raad voor Vergunningsbetwistingen de vergunning in juli had vernietigd omdat de stikstofimpact op beschermde natuur onvoldoende onderzocht was.

Blijkbaar kon u niet langer wachten op de stemming van het stikstofdecreet, dit omdat INEOS-baas Ratcliffe u en de hele Vlaamse Regering een ultimatum gesteld had en een beslissing eiste voor 8 januari 2024, het einde van het bouwverlof. Blijkbaar houdt u wel nog de mogelijkheid achter de hand om een nieuwe vergunning uit te reiken eens het stikstofdecreet is goedgekeurd.

Als voorwaarde is in de nieuwe vergunning opnieuw opgenomen, net als in de vorige vergunning, dat – en ik citeer – : “(...) de exploitant ernaar moet streven om bijkomende maatregelen toe te passen om netto CO₂-neutraal te worden binnen een termijn van tien jaar te rekenen vanaf de aanvang van de exploitatie van de inrichting, van zodra de technologieën om de CO₂-uitstoot te reduceren zich verder ontwikkelen en praktisch inzetbaar worden voor de inrichting”. Daarbij zou om de twee jaar onderzocht worden in welke mate voldaan kan worden aan een van de drie routes naar klimaatneutraliteit die INEOS zelf vooropstelde: gedeeltelijke elektrificatie van de ovens met gebruik van groene elektriciteit, gebruik van groene en/of blauwe waterstof als brandstof, of Carbon Capture and Storage (CCS). Het bedrijf moet daarnaast tweejaarlijks rapporteren over de evolutie van de technische haalbaarheid en de mogelijke implementatie ervan.

Ik heb hierbij volgende vragen voor u. Milieujuristen oordelen dat de vergunning onwettig is. Ik verwijs naar een artikel in De Tijd van 9 januari 2024, waar professor milieurecht Aube Wirtgen aangeeft dat een vergunningsaanvraag niet in de beroepsfase kan wijzigen. Dat gebeurde hier wel, door het toevoegen van een passende beoordeling van achthonderd pagina's. De professor geeft aan dat de kans reëel is dat de vergunning hierdoor vernietigd zal worden. Bent u zich bewust van dit juridisch risico?

Ook in hetzelfde artikel in De Tijd lees ik dat er geruchten zijn dat, eens het stikstofdecreet goedgekeurd is, er een nieuwe vergunning zou worden afgeleverd. Kan dat zomaar? Op welke regelgeving is een dergelijke procedure gebaseerd? Hoe gaat dat dan in de praktijk: is de vergunningsaanvrager dan de initiatiefnemer of is dat de vergunningsverlener? Welke procedure moet hiervoor doorlopen worden?

Rekening houdend met de mogelijks onwettige vergunningsprocedure, past u als vergunningsverlener hier de tactiek van de voldongen feiten toe? Eens de kraker er staat, lijkt er geen weg terug.

Project One moet onder meer binnen de tien jaar na de opstart van de exploitatie klimaatneutraal zijn. Geldt die neutraliteit ook voor de aanvoer van schaliegas en de productie van wegwerpplastics?

In welke mate is de voorwaarde rond klimaatneutraliteit binnen de tien jaar na inwerkingtreding van de installatie, effectief afdwingbaar?

Welke instantie beoordeelt of aan de voorwaarde voor klimaatneutraliteit effectief voldaan kan worden? Op basis van welke criteria is dat? Wat betekent 'praktisch inzetbaar'? Zijn hier precedënten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, mevrouw Schauvliege, voor de gestelde vragen. Dan kan ik inderdaad een aantal puntjes op de i zetten, dat is in dezen belangrijk, denk ik.

Wat uw eerste vraag betreft, kan ik antwoorden dat ik het in de krant gestelde standpunt niet bijtreed. U moet artikel 64 van het Omgevingsvergunningsdecreet er eens bijnemen en doorlezen: dat voorziet de mogelijkheid om ook in beroep wijzigingen in de aanvraag aan te brengen. Specifiek wat betreft het aanvullen van de passende beoordeling in beroep, heb ik in het ministerieel besluit omstandig gemotiveerd waarom de door de aanvrager aangeleverde aanvullingen procedureel mogelijk zijn. Ook de reeds bestaande rechtspraak laat dit toe. In het ministerieel besluit wordt verwezen naar relevante rechtspraak in dit verband.

Voor alle duidelijkheid wil ik hier nogmaals aangeven dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen in zijn vernietigingsarrest van 20 juli 2023 weliswaar vaststelt dat de passende beoordeling leemtes vertoont, maar het verzoek tot indeplaatsstelling verwierp. Indien we uw theorie zouden volgen, denk ik dat de Raad zich in de plaats zou stellen, maar dat heeft ze in dezen niet gedaan. Integendeel, ze heeft tijd en ruimte gegeven om de beslissing opnieuw te nemen. Hieruit kan worden afgeleid dat de Raad ruimte liet voor aanvulling en verduidelijking van de passende beoordeling, om tegemoet te komen aan de overwegingen van het arrest.

De aanvrager heeft met de aanvulling van de passende beoordeling een antwoord willen bieden op het arrest.

Zoals u zelf aangeeft, zijn dit ook voor mij niet meer dan geruchten. Het stikstofdecreet was niet van kracht op het ogenblik dat ik de vergunningsbeslissing genomen heb. U noemt het stikstofdecreet zelf altijd het INEOS-decreet, maar ik hoop dat u goed beseft dat het geen INEOS-decreet is, want de vergunning is verleend zonder het stikstofdecreet. De verleende vergunning maakt geen gebruik van de beoordelingskaders die opgenomen zijn in het huidige voorstel van decreet.

In het ministerieel besluit is elk aspect van de aanvraagbeslissing uitgebreid gemotiveerd. Ik verwijs ook naar mijn antwoord van zo-even en meen te mogen stellen dat de gevolgde procedure en het genomen besluit wel degelijk wettig zijn. Uiteraard kan ik niet vooruitlopen op de uitkomst van een eventuele nieuwe procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Ik ga daarover dus ook geen uitspraken doen.

Ook dit aspect is uitvoerig gemotiveerd in het ministerieel besluit. Noch de ontginning van schaliegas, noch de productie van wegwerpplastic moet ik beoordelen in het kader van deze vergunning. INEOS produceert ethyleen. Ethyleen is een basisgrondstof en basisbouwsteen voor de chemische industrie en kent meer toepassingen dan alleen maar de productie van wegwerpplastics.

In de installatie wordt ethaan gebruikt, wat een bijproduct is van de winning van schaliegas. Dit wordt niet in Vlaanderen ontgonnen. Ik heb niet de bevoegdheid om daar uitspraken over te doen. De toelating van de winning van het schaliegas in het buitenland en de controle op de naleving van de vergunningsvoorwaarden, is de bevoegdheid van het land waar de winning van schaliegas gebeurt.

De vergunde installatie beoogt de eerste CO₂-neutrale kraker te zijn in Europa, die een rol zal kunnen spelen in de duurzame industriële toekomst van de chemische cluster in de haven van Antwerpen. De eigenaar-exploitant is er tot op heden van overtuigd dat het haalbaar is dit traject af te leggen in tien jaar na de opstart van de kraker. Dit wordt in het project-MER (milieueffectrapport) horende bij de vergunningsaanvraag aangehaald. De installatie valt onder de ETS-regeling (emissions trading system). Europa zet voor die installaties het pad uit naar klimaatneutraliteit.

De opgelegde bijzondere voorwaarde is, zoals vermeld in het ministerieel besluit, niet nodig om de hinder van het project tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Zij is ingegeven vanuit de optiek dat de aanvrager zelf voorstelt om versneld te trachten de eerste CO₂-neutrale kraker van Europa te worden. Door het opleggen van die voorwaarden moet de aanvrager zijn engagement nakomen en het voeren van het onderzoek naar de toekomstroutes effectief uitvoeren. Op de aanvrager rust daarnaast een initiatiefverplichting aan de hand van deze studies. Zowel het initiatief om de installaties zo te bouwen dat de toekomstroutes kunnen worden geïmplementeerd, als het initiatief om de vereiste aanvraag in te dienen of om de nodige maatregelen te nemen, rust exclusief op de aanvrager.

In geval van schending van de voorwaarden van de vergunning, kan de overheid ingrijpen. Alle voorwaarden van het vergunningbesluit zijn afdwingbaar, zoals u ook weet.

De studies moeten worden bezorgd aan het Departement Omgeving en aan het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). Zij zullen dit beoordelen. De haalbaarheidsonderzoeken worden uitgevoerd door deskundigen ter zake, bestaande uit minstens een erkend MER-deskundige in de discipline klimaat.

De voorwaarde rond klimaatneutraliteit is bijvoorbeeld eerder ook reeds opgelegd bij de vergunningverlening aan nieuwe gascentrales.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u legt de voorwaarde op om binnen tien jaar klimaatneutraliteit na te streven. U zegt daarbij "voor zover het praktisch inzetbaar is". Ik wil dan ook weten wat daar precies mee wordt bedoeld. Gaat dat over rendabiliteit, beschikbare technologie, al dan niet in relatie met de kosten dat dat met zich meebrengt?

U zegt dat de aanvrager moet voldoen aan de voorwaarden van de vergunning, maar wat als na tien jaar blijkt dat die klimaatneutraliteit niet wordt behaald? Hoe zult u dan optreden? Welke tools hebt u in handen om daar iets tegen te doen, ook in relatie met de waarborg die Vlaanderen geeft en die eigenlijk voor twaalf jaar geldt? Met dat middel kan de Vlaamse Regering niet meer aan de slag als zou blijken dat na tien jaar die klimaatneutraliteit niet wordt behaald.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het is moeilijk om te antwoorden op 'wat als'-vragen. Ze zijn zeer hypothetisch, dus daar ga ik niet op in.

Het is belangrijk dat we projecten als deze naar Vlaanderen kunnen halen. Ik weet dat er tegenstanders zijn van deze projecten. Ik heb geprobeerd om in de voorwaarden die we hebben opgenomen maximaal rekening te houden met het pad dat we willen opgaan rond klimaatneutraliteit, maar ook qua uitstoot richting milieu enzovoort.

Het bedrijf zelf heeft natuurlijk wel de ambitie om binnen Europa de allereerste klimaatneutrale kraker te zijn. We hebben daar een aantal voorwaarden. Ik ga er dan ook van uit dat dat goed zal worden opgevolgd aan de hand van studies en opvolging door onze administraties. Indien dat niet zo is, zullen we opnieuw kijken naar de opgelegde voorwaarden in de vergunning.

Er is tijdens de kerstvakantie heel hard gewerkt. Ik wil al mijn medewerkers en de mensen van de administratie danken. Zij waren ook voor de kerstvakantie hard aan het werk. We hebben vanuit bepaalde diensten nog extra informatie opgevraagd over de vergunningsaanvrager om het ministerieel besluit op een goede manier te kunnen onderbouwen. U zegt dat er op de laatste minuut snel snel een vergunning werd afgeleverd. Ik wil benadrukken dat er heel hard is gewerkt aan deze vergunning.

Ikzelf vind het belangrijk dat we als regio, als Vlaanderen, zulke projecten naar hier kunnen halen. Dit zijn jobs die wij nodig hebben. Het zijn economisch heel moeilijke tijden, mevrouw Schauvliege. Als groene politicus moet u dat goed beseffen.

Het is daarnaast ongelooflijk hoeveel Vlaamse kmo's aan dit project werken. Ik ben daar zelf verbaasd over. Heel veel Vlaamse kmo's zijn mij komen opzoeken. Zij hebben veel volk aangeworven en hadden dat zo voorzien omdat ze ervan uitgingen dat ze zulke projecten nog gingen kunnen uitvoeren in Vlaanderen. We hebben alles op alles gezet en ons best gedaan om het ministerieel besluit zo goed mogelijk te kunnen onderbouwen, ondanks het feit dat er nog geen stikstofdecreet was. We hebben dat gedaan aan de hand van een individuele passende beoordeling.

Als de voorwaarde niet wordt nageleefd, zal er ook kunnen worden bijgestuurd op dat moment. Zoals u weet, heb ik in het verleden al ingebroken op heel wat geleverde vergunningen, ook in de haven van Antwerpen. Ik denk dat het er een twintigtal zijn. Weinig ministers doen dat. U moet maar eens teruggaan in de geschiedenis. Vaak gebeurt dat niet, maar soms moet het gebeuren. Ik heb dat altijd gedaan en ga ervan uit dat dat ook hier zal gebeuren.

Verder mag ik hopen dat het project doorgang kan vinden in Vlaanderen, want als dat niet gebeurt, gaat het naar andere regio's, andere continenten waar men zich geen bal aantrekt van milieu- of natuurregels. Als u het mij vraagt, heb ik liever dat ze het hier komen doen, dat ze dat doen volgens de regels die inderdaad streng zijn. Mevrouw Schauvliege, u vindt dat allemaal niet zo streng, maar ik denk dat het vandaag potverdikke bijzonder moeilijk is om bepaalde projecten van de grond te krijgen. Ik hoor dat trouwens continu. Ik heb graag dat dat hier tot stand komt. Dat betekent welvaart, dat zijn jobs, dat zijn inkomens, heel wat inkomens, voor heel wat mensen. De komende jaren ziet het er niet zo goed uit op wereldniveau. Ik heb echt geen zin om met de jobs en de welvaart van de Vlamingen te spelen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het klopt: het zijn economisch moeilijke tijden, zeker voor de recyclagesector. Op dit moment is er een overschot aan ethyleen op de wereldmarkt. De recyclagesector van kunststof in Vlaanderen klaagt steen en been en is compleet in de war doordat er zoveel 'virgin plastics' worden geproduceerd van schaliegasderivaten. Ze overspoelen onze markt, concurreren het recyclageplastic weg. En wat doet deze Vlaamse Regering? Ze rolt de rode loper uit voor Project One, voor INEOS, om nog bijkomend ethyleen te produceren.

Ja, het zijn economisch moeilijke tijden voor de recyclagesector. Dat is verschrikkelijk. En deze Vlaamse Regering gaat dat nog een extra duwtje in de rug geven

richting het onmogelijk maken om te investeren in kunststofrecyclage. Het is een compleet verkeerde keuze om dit project hier zo te pampieren.

Er is iets dat nog erger is, minister. Ik vraag u hoe u zult optreden wanneer de klimaatneutraliteit binnen de tien jaar niet gegarandeerd is. Experts zeggen mij overigens dat die klimaatneutraliteit niet gegarandeerd zal zijn. En dan antwoordt u mij dat u niet antwoordt op 'wat als'-vragen. U zegt dat u zich daar niet mee bezighoudt. U geeft de vergunning en laat de heer Ratcliffe hier investeren.

Dit is voor ons echt oneerlijk klimaatbeleid. U bent een sector die ontzettend veel jobs genereert en waarin we zouden moeten investeren, gewoon aan het doodnijen door de komst van deze nieuwe ethyleenkraker.

Dus neen, wij vinden dat geen goed project. We zien tal van eigenaardigheden in deze omgevingsvergunning en we begrijpen niet dat de Vlaamse Regering deze keuze maakt ten koste en op kap van de recyclagesector.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nitraatzaak – 893 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, deze vraag is al meerdere keren aan bod gekomen in deze commissie. Het is een vraag naar een stand van zaken.

Greenpeace, Natuurpunt, Bond Beter Leefmilieu (BBL), World Wildlife Fund for Nature (WWF) en Dryade dagvaardden de Vlaamse Regering omdat het water teveel nitraat bevat. Op 31 procent van de meetplaatsen wordt de drempelwaarde van 50 milligram nitraat per liter overschreden. De Vlaamse waterkwaliteit gaat steeds verder achteruit.

Er moest een voorstel komen tegen 21 december – of 12 januari, afhankelijk van welke datum men precies als referentiedatum neemt, de betekening of de beslissing. Het voorstel moest er alleszins zes maanden na de uitspraak komen en die datum is nu verleden.

Mijn vraag, minister, is welke voorstellen u bij die rechtbank hebt neergelegd om te voorkomen dat Vlaanderen veroordeeld wordt vanwege zijn lakse nitraatbeleid? Kunnen we het document ontvangen dat aan de rechtbank afgeleverd werd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bij vonnis van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel, zetelend zoals in kort geding, op 21 juni 2023, werd vastgesteld dat het Vlaamse Gewest de Nitraatrichtlijn en het Mestdecreet schendt, doordat het nitraatgehalte van het grond- en oppervlaktewater de norm van 50 milligram per liter overschrijdt.

Het Vlaamse Gewest werd veroordeeld om binnen een termijn van zes maanden na de betekening van het vonnis aanvullende of verscherpte maatregelen te nemen zoals bedoeld in artikel 5, lid 5 van de Nitraatrichtlijn, en om bij het selecteren van deze maatregelen rekening te houden met de doeltreffendheid en de kosten ervan ten opzichte van die van eventuele andere preventieve maatregelen.

Dit vonnis werd betekend op 14 juli 2023. Deze betekening doet de termijnen lopen om uitvoering te geven aan het vonnis. Op het moment van de vraagstelling was deze termijn dus nog niet verstreken. Er moeten evenwel geen voorstellen bij de rechtbank worden neergelegd.

Zoals ik al eerder heb toegelicht ben ik volop bezig met MAP 7 (Mestactieplan), waarin gerichte maatregelen zullen worden opgenomen. Deze maatregelen zullen tegemoetkomen aan het vonnis van de Brusselse rechtbank.

Aangezien er niets werd afgeleverd aan de rechtbank, kan ik u dan ook niets meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we zijn een half jaar na de uitspraak en u hebt nog geen enkele maatregel genomen om tegemoet te komen aan de uitspraak van de rechtbank, dat hebt u daarnet gezegd. Ik hoor u wel vertellen dat u bezig bent met het zevende Mestactieplan. We zijn op het einde van de legislatuur en er ligt nog steeds geen concreet voorstel op tafel. Mijn vraag hierover is wat de concrete stand van zaken is.

Een tweede belangrijke maatregel wanneer het gaat over water en nitraat, is het erosiebeleid ten gevolge van het landbouwbeleid in Vlaanderen. Er moest een erosiebesluit komen, dat bleek ook uit de evaluatie van het erosiebeleid. Mijn vraag is dan ook wat hier de stand van zaken is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil vooreerst meegeven dat ik, in tegenstelling tot de Federale Regering waar u inzit, wel tegemoet ga komen aan het vonnis van de rechtbank. U zit in een Federale Regering waar men zich niets aantrekt van de rechtbank.

Zoals u weet zijn er in Europa ook MER-regels (milieueffectrapport). Aanpassingen van de maatregelen die we willen doorvoeren, moeten zowel de MER-regels doorlopen – dat is wat nu wordt opgemaakt, maar dat neemt tijd in beslag –, als de Europese regels doorlopen. De aanpassingen van de mestregels moeten ook een passende beoordeling krijgen, ook dat moet gebeuren. Maar het eerste is dus het opmaken van die MER, en ten tweede het overleg met de Europese Commissie om meteen een goed plan op tafel te leggen. Dat plan zal bestaan uit de basis die onderhandeld werd door alle actoren uit het middenveld. Ik denk dat daar zowel door landbouworganisaties als de milieu- en natuurorganisaties, goed werk is geleverd. We gaan verder kijken wat nodig is.

Het erosiebeleid maakt, zoals u allicht weet, ook deel uit van MAP 7.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het mestseizoen start op 15 februari, en voor de tweede keer op een rij is er eigenlijk geen verstrengd mestactieplan van toepassing. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Goed, minister, MAP 6+ zou u aanpassen, maar dat is nooit gebeurd. Er is nu een MAP 7 in wording dat al twee jaar is aangekondigd. We zijn vandaag 23 januari, vanaf 15 februari zitten we opnieuw met het mestseizoen en het is eigenlijk heel onduidelijk wat er zal gebeuren. U kondigt nu opnieuw heel wat maatregelen aan, maar het is wel duidelijk dat u daar draait en niet vooruit gaat. Ik zou zeggen: zorg ervoor dat MAP 7 er zo snel mogelijk komt. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Minister, hebt u een MAP 7 misschien? Zijn er duidelijke regels? *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

De MER loopt, minister. Wiens verantwoordelijkheid is het dat die MER nu pas loopt? Toch niet de mijne, ik denk dat u de bevoegde minister bent ... *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

... die ervoor moet zorgen dat die wetgeving aangepast wordt, zodanig dat we tot een goede waterkwaliteit komen. 10 procent van onze waterlopen zullen tegen 2027 misschien proper worden, terwijl we ze eigenlijk allemaal proper moeten hebben tegen 2027. U bent er niet in geslaagd om daar enige stappen in te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de grootschalige asbestvervuiling bij het bedrijf SVK in Sint-Niklaas – 905 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik zal proberen de sfeer in de commissie een beetje op te beuren met asbest.

Minister, ik heb een vraag over SVK. U kent het bedrijf, in Sint-Niklaas. Het is opgericht in 1905 en is vandaag gespecialiseerd in de productie van vezelcement en golfplaten. Tot 1998 maakten zij asbest. Volgens de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) is het verantwoordelijk voor 15 procent van het in Vlaanderen geproduceerde en aanwezige asbestcement, en tot ongeveer 5 jaar geleden beschikte het nog over een asbeststort.

Minister, u hebt vorige week aangekondigd dat u het asbestbedrijf in gebreke stelt om specifiek opkuisoperaties te ondernemen en financieel op te draaien voor hun aandeel in de verspreiding van asbest in de buurt. Dat is effectief een groot probleem in Sint-Niklaas. Op de site van SVK liggen nog altijd grote hoeveelheden asbesthoudende buizen gewoon bloot, te verweren in open lucht. Ze liggen op een terrein dat grenst aan een woonwijk. Er ligt een zwaar beschadigd asbestdak in open lucht te verweren. Het is het oude stort dat nog in dienst was tot 2017. Die hele site is dus echt een groot gevaar voor de volksgezondheid in de buurt. Er zijn tientallen getuigenissen verzameld van buurtbewoners, van ex-werknemers, die gestorven zijn door kanker ten gevolge van asbest. U weet ook dat de kankers door asbest pas heel laat optreden, en we daar jammer genoeg nog heel wat gevallen van mogen verwachten.

Voor de mensen die daar hebben gewerkt en daarrond wonen, is het dus heel belangrijk dat dat bedrijf zijn verantwoordelijkheid neemt. Het is dus ook echt goed dat er eindelijk actie komt. U weet ongetwijfeld dat we met de PVDA al heel lang op dat dossier zitten. Jef Maes is daarrond al heel lang actief met alle actiegroepen die daarrond bezig zijn, om de vervuiling op die site aan te pakken en een sanering te krijgen van dat stort. We vrezen met de PVDA al een tijd dat SVK de weinige winstgevendende bedrijven en gronden die ze nog hadden zou onderbrengen in een aparte vennootschap, en dan de zwaarst vervuilde gronden in een andere, om op die manier de saneringsplicht te ontlopen. Het doel zou zijn om de gronden te verkopen en de belastingbetaler te doen opdraaien voor de historische vervuiling.

Dat voorstel zou gelukkig weggestemd zijn op de raad van bestuur van SVK, en ze zijn dus nog altijd verantwoordelijk over die sanering. We blijven daar toch ongerust over. Daarom had ik er vier vragen over.

Welk bedrag eist u van SVK voor het aandeel van het bedrijf in de verspreiding van asbest in Sint-Niklaas en de rest van Vlaanderen? Het gaat dan over de sanering.

Gaat u los van de sanering ook een schadevergoeding eisen van SVK voor de medische zorg voor de vele slachtoffers?

Zult u een raming laten opstellen voor de saneringskosten die SVK moet betalen?

Is het mogelijk om een soortgelijke regeling te treffen voor Eternit in Kapelle-op-den-Bos? Die hebben zich ook met asbest beziggehouden, en wel zeer lang.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega D'Haese.

In 2019 maakte de OVAM een inschatting van het asbestpassief in gebouwen in Vlaanderen. Op basis van historische gegevens werd een inschatting gemaakt van het marktaandeel van door SVK geproduceerde asbestcementmaterialen. Toegepast op het aandeel asbestcementmaterialen, aanwezig in voormeld asbestpassief en gerekend aan een ingeschatte verwijderingskost, is een bedrag bepaald. Het bedrag zelf kan in deze fase nog niet worden meegedeeld wegens de vertrouwelijkheid en om het verloop van de procedure niet te schaden.

Wat de schadevergoeding rond medische zorg betreft: dat is helaas een federale bevoegdheid, zoals u weet. U weet ook dat men een soort asbestfonds heeft opgericht, dat zeer betwistbaar is. U weet dat ik het jammer vind dat de federale wetgever asbestproducenten immuniteit heeft gegeven. Dat is echt wel een zwarte bladzijde in de geschiedenis. Ik hoop eigenlijk dat men dat in het Federaal Parlement nog terugdraait. U weet dat collega Valerie Van Peel verschillende initiatieven daarrond heeft genomen, maar er is helaas nog niets van in huis gekomen.

Ik ben blij dat we met de Vlaamse Regering een andere weg hebben gekozen. Bijvoorbeeld PFAS-producenten hebben we niet in bescherming genomen.

Met onze eis vragen we SVK hun historische producentenverantwoordelijkheid op te nemen voor de maatschappelijke kosten waarmee we door hun producten in onze Vlaamse gebouwen geconfronteerd worden. Dit kadert in de maatschappelijke kosten voor de uitvoering van het Vlaamse asbestafbouwbeleid, verankerd in de Vlaamse milieuregelgeving om mens en milieu te beschermen tegen asbest-emissies.

Onze eis bevindt zich dus binnen de gewestelijke bevoegdheid inzake milieubeleid. Dus alles rond gezondheid zit federaal. Ik hoop echt wel dat men die immuniteit deze legislatuur kan terugdraaien. Er lopen verschillende wetgevende initiatieven. Wat de gewestelijke bevoegdheid betreft, gaat dat echt puur over asbestvervuiling binnen het milieubeleid. Dus mijn vordering spitst zich daarop toe.

Wat uw vraag over Eternit in Kapelle-op-den-Bos betreft, daar is de situatie wat complexer, omdat er in 2014 een dading werd gesloten tussen Eternit en de Vlaamse overheid. We zijn daar dus aan het bekijken wat er mogelijk is.

Eigenlijk ben ik ook van mening dat een Europees initiatief aangewezen is voor asbest. Zolang Europa daar geen initiatief in neemt, zal ik, op het vlak van de

vervuiling en de gewestelijke bevoegdheid, sowieso alles op alles zetten om het maximale te halen uit de jaarlijkse kosten die er namens de Vlaamse belastingbetaler zijn om de asbestvervuiling op te ruimen. In zoverre dat dat gaat natuurlijk, want in het verleden zijn er andere keuzes gemaakt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u wel voor het antwoord. Ik begrijp dat er een bedrag is bepaald. Ik begrijp dat u dat niet kunt vrijgeven. Wanneer zouden we dat wel kunnen krijgen? Op welke manier zou dat vrijgegeven kunnen worden en is dat geen probleem meer voor die gegevens?

U hebt SVK in gebreke gesteld en gevraagd om tegen 31 januari plannen te krijgen voor de concrete sanering van wat er op het terrein openligt op dit moment: dat buizenpark, die ingestorte daken enzovoort. Kunt u zeggen hoe ver dat staat en of ze daartoe gaan geraken?

Ik heb me laten zeggen dat dat dak is ingestort na de Pinksterstorm in 2014. Ik weet niet waar we mee bezig zijn, maar wat is volgens u de concrete timing om dat aan te pakken? Zijn daar plannen voor? Tegen wanneer zullen die worden uitgevoerd? Wanneer kan men daar in de buurt zeker zijn dat er geen asbeststof meer vrij rondvliegt?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik moet zeggen dat we het met onze fractie anno 2024 ook schrijnend vinden dat zulke bedrijven nog altijd dreigen weg te komen met van alles, wat gewoon onbegrijpelijk is. Het is goed dat er initiatieven worden genomen om daar paal en perk aan te stellen, maar het gaat natuurlijk traag. De toekomst en de uitkomst zijn onzeker.

Ik hoop dat we allemaal samen onze schouders kunnen zetten onder verregaandere asbestmaatregelen om het probleem toch aan te pakken. Want zoals collega D'Haese zegt, blijft die problematiek groot, zeker in bepaalde gebieden in Vlaanderen.

De incubatietijd tussen inhalering – de blootstelling aan de stof – en de mogelijke vaststelling van een ziekte kan dertig tot veertig jaar duren. In een welvarende regio kunnen we dat op dit moment toch niet blijven accepteren? Dat is iets waar ik steeds meer moeite mee heb.

Dat gezegd zijnde, minister, ben ik ook geïnteresseerd in de plannen waarnaar u hebt gevraagd bij SVK. Wat is de stand van zaken daarrond? Hebt u al wat inzichten in de plannen die zij willen voorstellen? Ik had ook graag geweten wat de cijfermatige of financiële tegemoetkomingen zijn. U kunt daar vandaag niet op antwoorden. Ik heb daar begrip voor, dus ik zal de vraag laten vallen.

Maar een andere vraag, van mijn vier vragen, is de volgende. Lopen er in Vlaanderen nog andere juridische analyses die aanleiding kunnen geven tot soortgelijke ingebrekestellingen? Want mijn ervaring is toch dat dit soort manoeuvres – ik bedoel de manoeuvres van SVK, die de nv wilden opsplitsen – soms wel kopieergedrag teweegbrengt. Mijn vraag is: hebt u weet van andere juridische analyses om te voorkomen dat dit soort zaken nog gebeuren?

Mijn laatste vraag is of de andere voormalige asbestproducenten, of de rechtsopvolgers daarvan, ook gelijkaardige vragen over financiële tegemoetkoming krijgen, voor een aandeel in de asbestproductie en verspreiding in Vlaanderen. U hebt wel geantwoord hoe het zat met de producent in Kapelle-op-den-Bos, maar er zijn nog anderen. Het zou toch heel onrechtvaardig zijn, moesten ze daar

zomaar mee weggkomen, terwijl ze al heel lang wisten wat de gevaren waren van asbest.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is inderdaad een debat dat absoluut leeft bij ons in het Waasland. Minister, alvast dank om het initiatief te nemen om de ingebrekestelling te sturen. Ik denk dat dat een belangrijk initiatief is, dat ook een paaltje in de grond klopt.

Er zijn eigenlijk drie zaken wat de lokale situatie betreft. Ten eerste is er het principe dat we als N-VA huldigen: de vervuiler betaalt. Die vervuiler moet dus centen hebben. Als we bedenken dat SVK ongeveer 15 procent van het asbest in Vlaanderen heeft geproduceerd, dan is er de verantwoordelijkheid van die producent voor dat asbest dat overal is enerzijds en voor de site in Sint-Niklaas anderzijds. Daar moet dus geld zijn, hun bijdrage om die sanering te doen.

Ten tweede is er het bedrijf zelf. Wat mij betreft, is deze ingebrekestelling daar belangrijk. Het is een beursgenoteerd bedrijf. Bijgevolg komen sommige agenda's online, en zo vernamen we, althans, dat zou men daaruit kunnen afleiden, dat men bezig was het bedrijf te herschikken om op die manier de interessante zaken, die nog geld waard zijn, elders onder te brengen. De schadeveroorzaker zou bijgevolg eigenlijk met een lege doos achterblijven, een zogenaamde sterfhuisconstructie. Minister, ik denk dat u ook wat dat betreft een belangrijk initiatief hebt genomen. Ik denk ook dat we de bestuurders zelf ook op hun verantwoordelijkheid moeten wijzen. Het is niet zomaar een bedrijf. Neen, zij hebben daar ook een verantwoordelijkheid, en de beslissingen die ze nemen, hebben gevolgen.

Ten derde is er de toekomst van de site zelf. Er is het asbest dat er ligt, dat in de grond zit. Een aantal terreinen moeten nog worden onderzocht om te zien wat de status daarvan is. Maar dan komt natuurlijk ook de vraag van de Sint-Niklaazenaar: "En wat nadien?" Men kan dat moeilijk zo laten liggen. Ik weet dat de stad Sint-Niklaas ernstig nadenkt over een toekomst.

Ruimer, en u hebt ernaar verwezen, minister, is de immuniteit van die asbest-bedrijven voor ons, voor de N-VA, absoluut onbegrijpelijk: als je ooit iets hebt gekregen uit het Asbestfonds, moet je voor de rest van je dagen zwijgen, kun je niet meer naar de rechter. Dat is toch ongelooflijk, collega's van de Vivaldipartijen. Ik roep jullie echt op om het voorstel van Valerie Van Peel mee te ondersteunen. Er resten nog een paar maanden. Neem alstublieft daar een initiatief. U kunt hier niet geloofwaardig vragen stellen als u dat daar niet mee ondersteunt. Dat kunt u gewoon niet maken. Collega Danen, u werkt in dit Vlaams Parlement al lang rond asbest, en terecht, maar ik zou toch willen vragen om uw collega's op te roepen om daar iets aan te doen.

Minister, ik heb nog twee concrete vragen. Het onderzoek van dat terrein, van de diverse percelen gaat langzaam. Er is een overbevraging: we hebben PFAS, we hebben asbest. Iedereen die met grondonderzoek bezig is, zit dus tot over zijn oren in het werk. Kan dat sneller duidelijk zijn, ook wat het bedrag betreft dat u eventueel moet vorderen? Kan er ter zake voortgang worden gemaakt? Maar ik weet dat allicht iedereen aan uw mouw trekt en vraagt of het sneller kan.

Verder vraag ik om de vinger aan de pols te houden inzake eventuele ontwikkelingen in dat bedrijf om te vermijden dat die sterfhuisconstructie op een andere manier zou worden gerealiseerd, zodat de Vlaamse belastingbetaler of de stad Sint-Niklaas zou achterblijven met vervuilde terreinen en wij allemaal op zoek moeten gaan naar budgetten om dat rond te krijgen. Wat doen we ook met die site in de toekomst, voor de omwonenden, voor de stad Sint-Niklaas, opdat dat

geen terrein zou worden waarrond er prikkeldraad wordt gezet met de mededeling dat dit een grijs gebied wordt, waarmee er niks meer kan gebeuren? Ik denk dat we daar ook naar moeten kijken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Er zijn al heel wat vragen gesteld door de collega's. Ik ga die natuurlijk niet herhalen, maar een vraag die ik graag wil ondersteunen, is de vraag hoe we dit op een grotere schaal gaan aanpakken. In de PFOS-commissie hebben we gezegd dat het principe dat de vervuiler betaalt, vooropstaat. We zullen in de toekomst zien dat, met de toename van onderzoek rond zorgwekkende stoffen en wat hun effecten zijn, steeds meer bedrijven die die stoffen produceerden of nog produceren, ook in het vizier zullen komen. Als de Vlaamse overheid dan elk bedrijf afzonderlijk in gebreke moet stellen voor de stoffen die het produceert of heeft geproduceerd of heeft verspreid, dan zitten we natuurlijk in een straatje zonder einde. Als die bedrijven dan misschien minder met hun omgeving bezig zijn of buitenlandse aandeelhouders hebben die zeggen 'kijk, we gaan hier herstructureren, hier valt geen frank meer te rapen', dan zitten we wel met een zeer groot probleem. Minister, mijn algemene vraag naar aanleiding van het specifieke voorbeeld in Sint-Niklaas is dus: op welke manier komt er ook een plan over hoe we bedrijven op de langere termijn gaan aanpakken die zorgwekkende of kankerverwekkende of schadelijke stoffen produceren en waarvoor we het principe 'de vervuiler betaalt' willen hanteren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Wat de timing betreft, hebben wij in onze ingebrekestelling inderdaad gevraagd om voor eind januari ons een plan van aanpak te bezorgen, naast het financiële plan. SVK heeft ons beloofd om in februari een plan van aanpak voor te stellen. *(Opmerkingen van Koen Daniëls en Jos D'Haese)*

In februari, dus volgende maand. Het ging niet begin februari zijn, heeft men mij gezegd. Ik heb aangedrongen om dat het liefst zo snel mogelijk te bezorgen, aangezien wij toch al heel lang wachten.

Het bodemsaneringstraject loopt, en wordt ook nauwkeurig opgevolgd door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). De concrete timing heb ik een paar weken geleden ontvangen. Ik zal vragen om die ook aan de commissieleden mee te delen. Normaal opereert de afdeling Handhaving onafhankelijk, maar na het lezen van het weekendstuk in De Standaard over die buizen heb ik toch gevraagd om ter plaatse te gaan. De dienst Handhaving heeft mij duidelijk gezegd dat de buizen die daar liggen, niet asbesthoudend zijn. Ik vind het belangrijk dat de feiten correct worden weergegeven. Ik was ook gechoqueerd toen ik dat artikel las. Ik vroeg mij af hoe dat nu weer kon, want ik wist dat de asbesthoudende buizen weg waren. Dan had je die buizen, en dan heb ik toch wel aan de handhavingsdiensten gevraagd om ter plaatse te gaan en ons te zeggen hoe dat nu zat met die buizen. Zij zijn ter plekke geweest en zij zeggen dat die niet asbesthoudend zijn.

Wij zijn inderdaad aan het bekijken welke asbestproducenten, en hun rechtsopvolgers natuurlijk, in België en in het buitenland we kunnen aanspreken. We zijn met de nodige analyses bezig. Ik ga dat natuurlijk niet aan de grote klok hangen. Dat is een kwestie dat niemand zich begint te organiseren of reorganiseren. In dit dossier denk ik dat we, samen met jullie, ons uiterste best moeten doen om de onrechtvaardige situatie maximaal recht te trekken, maar het zal niet gemakkelijk worden. Ik wil dat ook wel meegeven, omdat in het verleden hier en daar dadingen zijn gesloten met allerlei zaken in. Wij zijn dit dus al even goed aan het analyseren en aan het bekijken. De OVAM zal financiële zekerheden kunnen vragen aan bodemvervuilers. Die bodemvervuilers zijn minder

vatbaar voor sterfhuisconstructies. De OVAM probeert de site zo snel mogelijk te saneren, collega Daniëls. Collega De Roo, we volgen inderdaad het principe van 'de vervuiler betaalt'. Daarom hebben we die analyse gemaakt naar asbestproducten toe, en zijn we nu de juridische analyse aan het maken om te bekijken hoe we het principe van 'de vervuiler betaalt' maximaal kunnen laten gelden.

Wat de maatregelen op lange termijn betreft, voorziet ons voorontwerp van wijziging van het Bodemdecreet in de mogelijkheid dat de OVAM op eigen initiatief financiële zekerheden kan vragen aan saneringsplichtigen. Ik denk dat dat een belangrijke wijziging is van het Bodemdecreet. Dat is ook iets dat het parlement lang heeft gevraagd, en dat er ook aankomt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u wel, minister, voor de antwoorden. Sint-Niklaas wordt door longspecialisten de asbesthoofdstad van de wereld genoemd qua aantal slachtoffers die er zijn gevallen en waarschijnlijk nog zullen vallen. We hebben heel lang op alle mogelijke niveaus op politieke onwil gestoten om daar krachtdadig tegen op te treden. Ik hoop echt dat daar nu verandering in komt. Ik vind het een goede zaak dat zij in gebreke zijn gesteld, en dat daar wat druk op wordt gezet. Ik hoop dat er deze keer van uitstel geen afstel wordt gemaakt. Van januari naar februari, dat kunnen we nog wel overleven, maar ik hoop dat het toch niet veel langer zal duren dan dat. Ik hoop dat er strikt op wordt toegekeken dat ze hun verantwoordelijkheid nemen in Sint-Niklaas en in de rest van Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de praktijk bij gemeenten om vergunningsaanvragen te vertragen – 919 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): De normale gang van zaken in de behandeling van een omgevingsvergunningaanvraag is dat het dossier wordt ingediend en dat dan, in de meeste gevallen, de gemeente dertig dagen de tijd heeft om te beoordelen of het dossier volledig is, want zolang het dossier niet volledig is, kan niet worden overgegaan tot de inhoudelijke behandeling.

Uit een recente navraag van Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV) blijkt dat 43 procent van de aangevraagde omgevingsvergunningen door gemeentelijke administraties als onvolledig of onontvankelijk bestempeld wordt. Heel opvallend is dat dat in de meeste gevallen gebeurt ergens in de laatste twee dagen van die termijn van dertig dagen. Op dag 28 of dag 29 krijgt de aanvrager dus via het Omgevingsloket te horen dat zijn of haar aanvraag niet volledig was en dat er nog een of ander punt, vaak een vrij onbetekenend detail, aan het dossier moet worden toegevoegd vooraleer het dossier kan worden behandeld.

Volgens NAV is het waarschijnlijk dat dit gebeurt, niet met het doel om het dossier echt te vervolledigen maar wel om, door het feit dat men bijkomende informatie heeft gevraagd, de deadline nog eens met dertig dagen te verlengen en dus ook meer tijd te hebben voor een inhoudelijke beoordeling, want in de praktijk kan de gemeente die dingen intern uiteraard samen doen. Men probeert gewoon bij gemeentebesturen tijd te winnen voor de inhoudelijke behandeling van een dossier door dus de onvolledigheid te verklaren.

De vereniging zelf zegt dat dit waarschijnlijk te wijten is – en dat lijkt me ook niet onwaarschijnlijk – aan een tekort aan capaciteit bij de lokale besturen, die vaak met heel weinig mensen een almaar toenemend aantal aanvraagdossiers voor omgevingsvergunningen moeten behandelen en dat men gewoon probeert om tijd te kopen om de last en de werklast wat te spreiden. Aan de ene kant is dat begrijpelijk, aan de andere kant is dat voor aanvragers natuurlijk bijzonder vervelend, brengt het bijkomende lasten, bijkomende kosten en bijkomend tijdverlies met zich mee, en kan het niet de bedoeling zijn dat deze methode wordt gebruikt om de hele tijd problemen op te lossen die eigenlijk niet zouden mogen bestaan.

We hebben al meermaals vragen gesteld in deze commissie over het feit dat ook het Vlaamse Gewest een gebrekkige capaciteit heeft en daardoor aanvragen die lokaal behandeld worden en geadviseerd zouden moeten worden, niet meer adviseert. Het begint er hoe langer hoe meer op te lijken dat er een cascade aan de gang is in de behandeling van omgevingsvergunningen, waarbij er op alle niveaus een gebrek aan capaciteit is, waarbij er op alle niveaus niet de nodige middelen zijn om een goede dienstverlening aan de burger te kunnen bieden, en dat, behalve de Vlaamse minister van Begroting, die kan besparen op ondersteuning voor de gemeenten en op ondersteuning voor het departement Omgeving, uiteindelijk iedereen – de lokale besturen, de aanvragers, de burgers – slechter wordt van dit systeem.

Wij hebben het er al meermaals over gehad. U bent het, iedere keer als ik de vraag stel, met mij eens dat er meer ondersteuning en meer adviesverlening moet komen vanuit het departement. U zegt iedere keer dat dat gaat gebeuren. Ik heb het nog niet gezien.

Is er nu ruimte voor meer ondersteuning voor lokale besturen? Want het is overduidelijk dat men daar ook met een hele reeks knelpunten zit. Als men die knelpunten nog niet gezien heeft, is het dan niet nodig of nuttig dat men eens een globale doorlichting maakt van al de knelpunten en de bottlenecks in de procedures voor de omgevingsvergunning?

Gaat u zelf voor die lokale besturen opnieuw meer adviesverlening voorzien en kunnen we nu eens aan iedereen garanderen, in de eerste plaats aan aanvragers van omgevingsvergunningen, wanneer er echt verbetering op het terrein te verwachten is? Is de Vlaamse Regering bereid om zichzelf daarin ook een deadline en duidelijke parameters en mijlpalen op te leggen? Ik denk dat we het er toch over eens kunnen zijn – minstens over dat – dat dit op deze manier geen gezonde evolutie is en dat dit moet stoppen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, het artikel van Netwerk Architecten Vlaanderen begin januari geeft duidelijk blijk van enige frustratie bij het indienen van vergunningsaanvragen bij gemeenten. De link die u maakt met de vergunningsprocedure aan sich of de advisering vanuit Vlaanderen, vind ik niet terug in het artikel. Ik denk dat het een eigen interpretatie is van u om deze conclusies te verbinden aan het persbericht van Netwerk Architecten Vlaanderen.

Jaarlijks worden ongeveer negentigduizend vergunningsaanvragen ingediend. Het grootste deel daarvan komt bij de gemeenten. Het aantal dossiers dat onvolledig wordt verklaard, is heel weinig en zeker geen 50 procent zoals NAV laat uitschijnen. NAV extrapoleert op basis van een reactie van 465 architecten en wijst alle gemeenten met de vinger. Dat is niet correct. Gelukkig geeft NAV wel aan dat er ook goede gemeenten zijn.

We moeten een beetje vertrouwen op onze lokale besturen op dat punt, maar er zijn inderdaad concrete dossiers die aantonen dat er hier en daar misbruik is. We kennen voorbeelden waar men als het ware op zoek gaat naar een klein detail, een noordpijl die ontbreekt of een foute legende, om een dossier onvolledig te verklaren. Het gebeurt ook dat een melding voor een veranda aan de achterkant van een vrijstaande woning onontvankelijk wordt verklaard, omdat de breedte van het voetpad niet op het inplantingsplan staat.

Zulke zaken liggen echter zeker niet aan te weinig personeel bij de gemeenten, want ze hebben duidelijk wel tijd om al die details uit te vlooien.

Wat ik samen met NAV vaststel, is dat ambtenaren soms – en ik leg de nadruk op soms – creatief lijken om te gaan met het volledig en ontvankelijk onderzoek door een dossier al inhoudelijk te beoordelen. Dat is natuurlijk niet oké. De inhoudelijke beoordeling komt toe aan het college en niet aan de ambtenaar. Als een dossier onvolledig wordt verklaard of als de ambtenaar vraagt om een aangepast plan in te dienen met een bouwlaag minder bijvoorbeeld, dan gebeurt hier al een inhoudelijke beoordeling en dat is niet correct.

De regelgeving geeft duidelijk aan welke stukken en plannen in een dossier moeten zitten. Een ambtenaar of gemeente mag aanvullend informatie of bijkomende stukken aanvragen, maar als het gaat om niet-verplichte stukken kan dit nooit aanleiding geven tot een onvolledigheidsverklaring. Dat kan gewoon niet.

Dit heeft dus niet veel te maken met te weinig personeel of te weinig ondersteuning vanuit Vlaanderen.

Ik wil wel de nadruk leggen op het belang van vooroverleg. We hebben een leidraad 'Vooroverleg' gepresenteerd. Dat was met mijn voormalige collega Somers, op zijn allerlaatste dag. Het gaat om een leidraad om de dialoog die voorafgaat aan een omgevingsvergunningsprocedure, optimaal te laten verlopen. Het is echt belangrijk dat dat vooroverleg met de gemeenten en de ambtenaren over het project zo goed mogelijk gebeurt en er heel duidelijk wordt aangegeven wat wel en wat niet kan. Het is belangrijk dat de gemeenten kunnen aangeven wat ze belangrijk vinden.

Uiteraard staat het de aanvrager vrij om alsnog een ander dossier in te dienen, bijvoorbeeld met een extra bouwlaag, maar dan moet hij of zij natuurlijk niet verwonderd zijn dat de gemeente als vergunningverlenende overheid kritisch is.

Ik ga er alvast van uit dat architecten in staat zijn hun dossiers en plannen op een goede manier op te bouwen. Het gaat om professionelen.

Ik denk dat we hier minstens aan beide kanten moeten bekijken waar er verbeteringen mogelijk zijn. De waarheid ligt meestal ergens tussenin en het heeft dan ook geen zin om verantwoordelijkheden door te schuiven. Ik wil samen met de lokale besturen en Netwerk Architecten Vlaanderen bekijken op welke manier Vlaanderen de lokale besturen verder kan ondersteunen met duidelijke regelgeving en kaders. Maar uiteindelijk zullen het de lokale besturen zelf zijn die moeten zorgen voor kwalitatief en voldoende personeel en adequate procedures in hun bestuur.

Het lijkt mij in elk geval niet wenselijk om alle vergunningsdossiers opnieuw naar het Vlaamse niveau te trekken of om in elk dossier een bindend advies vanuit Vlaanderen te voorzien. Ik herhaal dat er negentigduizend dossiers zijn. De meeste dossiers bij gemeenten betreffen eerder eenvoudige dossiers, waarbij geen externe adviezen nodig zijn. Ik denk niet dat Vlaanderen moet adviseren over bijvoorbeeld een veranda of een eengezinswoning.

Ook in de gevallen waarbij er adviezen worden gevraagd, kan het volgens mij niet de bedoeling zijn dat de Vlaamse administratie de lokale vergunning integraal voorbereidt in een advies. Dat is niet de bedoeling, want anders moeten we lokale besturen afschaffen of die bevoegdheden wegnemen, maar dat wil niemand.

Ik geloof meer in het versterken van die lokale bestuurskracht, waarbij Vlaanderen meer kan ondersteunen met heldere kaders en richtlijnen. De capaciteitsversterking, waar u terecht naar verwijst, wordt binnen het Departement Omgeving voorzien en is gericht op het inzetten op die ondersteuning en advisering. Het departement heeft voorbereidingen getroffen voor de aanpassing van het personeelsplan. Eindelijk, zult u zeggen. Dat wordt dus een regeringsdossier dat een dezer dagen naar de regering zal gaan.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, bedankt voor het antwoord en zeker voor het laatste deel. Ik ben inderdaad blij dat dat er komt. Ik denk niet, misschien hebt u mij verkeerd begrepen, dat meer adviesverlening vanuit Vlaanderen automatisch het volledige probleem zal oplossen. Het is maar een van de onderdelen van het probleem.

Het is duidelijk waar er een capaciteitsprobleem is, namelijk bij die lokale besturen. Het verwondert me dat u daar snel over gaat. Vlaanderen heeft als decreetgever en regering die verantwoordelijkheid voor vergunningverlening doorgegeven aan lokale besturen die daar geen bijkomende middelen voor krijgen. In sommige steden en gemeenten loopt dat bijzonder goed, maar in andere zijn die middelen heel krap. Het is ook niet voor niets dat ik u in mijn vraag heb aangespoord om dat globaal door te lichten. Vlaanderen stuurt heel veel verantwoordelijkheden naar lokale besturen zonder daar de nodige middelen te voorzien.

Als gemeentebesturen vandaag bijkomende middelen hebben, moeten ze vaak kiezen tussen het aannemen van een bijkomend ambtenaar of het inleggen van een bijkomende bus, want ook daar hongert het Vlaamse Gewest met veel plezier de gemeenten uit en zegt dat die zelf hun financiële verantwoordelijkheid moeten nemen. De uiteindelijke eindverantwoordelijke voor heel die procedure van omgevingsvergunning is wel degelijk het Vlaamse Gewest, dat de taken verdeelt en alles decretaal vastlegt, maar het moet ook de verantwoordelijkheid nemen om de financiële lasten daarvan draaglijk te maken voor iedereen en het operationeel te maken. Het is duidelijk dat er op heel veel momenten bij heel veel vergunningsprocedures sprake is van knelpunten in het operationele, wat betekent dat er slechte dienstverlening naar burgers toe is.

Of de cijfers van NAV correct, niet correct, overdreven of overtrokken zijn – ik wil dat gerust geloven –, dat weet ik niet, ik ben ze ook niet gaan checken. Maar ik denk dat het Vlaamse Gewest de verantwoordelijkheid zou moeten nemen om die wel te gaan checken, te kijken waar er een probleem is, na te gaan of die gemeenten effectief ondergefinancierd zijn en hoe we dat probleem zo snel mogelijk oplossen, in het belang van rechtszekerheid, correcte dienstverlening en goede vergunningsverlening, in het belang van iedereen dus. Minister, ik zou er nog eens op willen aandringen om die doorlichting te doen en die cijfers van NAV te toetsen. We moeten dit echt aanpakken. Het probleem bestaat en men gaat het echt niet oplossen door de cijfers tegen elkaar te husselen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik sluit aan bij de bezorgdheden van collega Tobback. Ik las in het voorstel van wijziging van het Omgevingsvergunningsdecreet dat het een grote impact heeft op de vergunningen. In dat nieuwe

Omgevingsvergunningsdecreet wordt de vergunningsverlening van klasse 2 doorgeschoven naar de lokale besturen. Dat gaat vooral over veestallen die op dit moment door de deputatie worden vergund. We horen nu al noodkreten van de lokale besturen rond te weinig capaciteit en te weinig expertise om deftige vergunningen af te leveren. Daar komt nu ook nog eens een resem ingewikkelde dossiers bij. Hoe zullen de lokale besturen op dat vlak worden ondersteund, ermee rekening houdend dat de deputatie en de Vlaamse overheid daar op dit moment al heel veel problemen mee hebben?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik ga heel kort zijn. Minister, mijn collega heeft volledig gelijk. Gemeentes worden ontvoogd, waardoor de bevoegdheid bij hen komt te liggen en zij de beslissing mogen nemen. Eenmaal ontvoogd, gaat men ook in de voorwaarden na of die voorwaarden nog aanwezig zijn, dus of ze de middelen hebben om personeel aan te werven en of er bekwaamheid is op het lokaal niveau. Zodra die ontvoogding is toegekend, kan die dan ook worden ingetrokken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is een interessante vraag. Minister, ik wil toch nog op drie aspecten focussen. Het eerste gaat over wat u zelf aanhaalde: de rechtszoekende, de burger, het bedrijf gaat in overleg met de gemeente om te kijken wat mogelijk is. Dat is een belangrijk advies. Ik denk dat het juist is. Het bespaart tijd en kosten langs de kant van de architecten. Het bespaart frustraties bij ambtenaren en gemeentediensten die dossiers moeten inlezen tot ze volledig zijn. Maar er is een 'maar' die ik wil meegeven. Soms vraagt men een stedenbouwkundig attest om toch enige zekerheid te hebben over wat kan en wat niet. Collega Tobback, om het niet volledig af te wentelen op de ambtenaren in kwestie: dat wordt soms politiek aangestuurd. Want als we geen stedenbouwkundige attesten afleveren, dan hebben we nog onze handen vrij. Ik kan dat soms wel begrijpen, maar aan de andere kant vind ik het voor de rechtszoekende wel niet correct, zeker niet als er zoveel tijd aan is besteed. Dat is één.

Twee, het Omgevingsloket is op het vlak van transparantie, dat moeten we toegeven, goed en handig. Je kunt daar info in terugvinden, mensen kunnen daar info in opladen. Dat is een goede zaak.

Maar drie – en dan kom ik terug bij de politieke verantwoordelijkheid van gemeenten –, soms worden dossiers niet goedgekeurd, niet vergund. Wat stel ik vast? Dat de aanvrager dan een telefoontje krijgt om het dossier in te trekken. En dan vindt men daar niets meer van terug in het Omgevingsloket, laat staan de motivatie. Dus, diegene die een geel plakkaat heeft zien staan en zich de vraag stelt wat ermee is gebeurd, kan daar niets meer van terugvinden. Dat is de creatieve verdwijntruc. Dat lijkt me, minister, toch iets om in de gaten te houden. Als er een beslissing is genomen bij de vergunningverlenende overheid, dan mag die beslissing, zeker als het met een openbaar onderzoek en bezwaarschriften is, bekend zijn. Als een dossier wordt ingetrokken nadat er een beslissing is genomen – dat kan altijd –, dan gaat het project niet door. Het is niet vergund. Als het wordt ingetrokken, dan bestaat het twee keer niet meer. Je kunt wel niet zomaar de beslissing laten verdwijnen, als ik het zo mag zeggen.

Dank u wel.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De knelpunten rond het Omgevingsvergunningsdecreet werden geanalyseerd naar aanleiding van een evaluatie die is beëindigd. De

wijziging van het Omgevingsvergunningsdecreet ligt voor advies bij de Raad van State. Een van die wijzigingen is dat het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek niet kan worden misbruikt door ambtenaren om onderzoek ten gronde te vermijden. Want ja, in de rechtsleer wordt ook gewezen op het feit dat het dan vooral gaat over dossiers die men eigenlijk wil weigeren en dat men daarvoor dan toch wel wat misbruik maakt van het ontvankelijkheidsonderzoek. Dat zal niet meer mogelijk zijn. Dat is een van de wijzigingen die we hebben doorgevoerd. Met die wijzigingen heeft de ambtenaar voortaan dertig dagen om de stukken op te vragen en nadien gaat de beslissingstermijn in. De overheid zelf beslist over de volledigheid ook ten gronde.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ja, minister, als dat onderzoek dan effectief is gebeurd, dan zou het misschien wel nuttig zijn – vooraleer men de wijzigingsvoorstellen aan het decreet heeft ontworpen, want we hebben ze natuurlijk nog niet gezien – dat men die gegevens en die informatie over de behandelingstermijnen en de behandelingscapaciteit bij de verschillende gemeenten ter beschikking stelt van het parlement, zelfs los van de oplossingen. Ik deel op dat vlak collega Daniëls' drang naar zo groot mogelijke transparantie.

Aan de andere kant, als men dit inderdaad gebruikt, zoals u zegt, voor dossiers die men eigenlijk zou willen weigeren of zou moeten weigeren maar om politieke redenen niet goed durft te weigeren, dan denk ik dat er inderdaad een probleem is, ofwel qua ontvoogding ofwel qua inhoudelijke capaciteit om die weigering te motiveren, waardoor men het niet durft. Dan wil ik er nog eens op wijzen dat, als men dan op het lokale niveau niet weigert omdat men dat niet durft of politiek niet wil, men dan achteraf ook niet moet komen zeuren dat er toch weer beroepsprocedures zijn, dat anderen, terecht, in beroep zullen gaan en gelijk krijgen, waarna men dan weer gaat beginnen zagen dat er geen rechtszekerheid is. Ofwel breng je die rechtszekerheid en de capaciteit om dat te doen vanaf de eerste stap erin, ofwel via lokale capaciteit ofwel via advies vanuit het Vlaamse Gewest. Ofwel schuif je de hele bal gewoon verder door in de tijd, en verspil je een hoop tijd, middelen en manuren op alle niveaus, bij gemeentebesturen, bij aanvragers, bij rechtbanken, bij god weet wie allemaal, en vervolgens in het parlement waar we erover zeuren.

Dus ik denk dat het echt belangrijk is dat men dit eens serieus aanpakt, dat men met serieuze cijfers bij de hand dat in dit parlement eens bekijkt. Ik hoop dat een wijziging die wordt voorgesteld, daar eventueel een aanleiding voor zou kunnen zijn. Maar dit is echt wel belangrijk, als we van Vlaanderen een geloofwaardig bestuur willen maken. Want op het vlak van ruimtelijke ordening en omgevingsvergunningen is dat echt niet altijd zo, op dit ogenblik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opkoopregeling voor varkenshouderijen – 936 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, De Tijd kopt dat amper zeven bedrijven ingingen op het voorstel van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor de opkoopregeling. Dat is een voorlopige succesratio van 0,7 procent van de

varkensboeren die vorig jaar in het voorjaar een brief kregen met een voorstel voor opkoopregeling. Het aantal stoppende varkenshouders kan nog toenemen, zeker omdat er na de zomer opnieuw een reeks varkenshouders werd aangeschreven met een voorstel voor de opkoop van hun veeteelttak.

Dat er zo weinig interesse is, is waarschijnlijk conjunctureel te verklaren, maar landbouwers geven ook aan dat de voorwaarden niet gunstig zijn om de stap te zetten.

De doelstelling om tegen 2030 30 procent minder varkens te hebben, blijft overeind. Het lijkt dus noodzakelijk om tussentijds te kijken of deze doelstelling nog steeds binnen bereik is en of bijsturing van het beleid noodzakelijk is.

Minister, mijn vragen zijn dan ook de volgende.

Hoe evalueert u de tussentijdse resultaten van de opkoopregeling voor de varkenshouderij?

Plant u een tussentijdse evaluatie of bijkomende acties om de succesratio van de opkoopregeling van de varkenshouderij te verhogen tegen het einde van de deadline?

Welk traject is voorzien om de eerste twee opkoopregelingen te evalueren in functie van bijsturing in eventuele volgende opkooprondes?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: U weet dat er een tweede call is gelanceerd waaraan minder stringente voorwaarden zijn gekoppeld.

De redenen waarom er tot op heden zeven varkenshouders een aanvraag tot uitbetaling hebben aangevraagd, zijn de volgende.

Een, de beslissingen werden uitgestuurd ten laatste op 17 oktober 2023. De varkenshouders hebben dan een jaar de tijd om een aanvraag tot uitbetaling in te dienen. Ze kunnen pas een aanvraag tot uitbetaling indienen nadat het houden van de varkens in de stal volledig en definitief is stopgezet, de stalrichting voor het houden van varkens werd verwijderd en nadat de stopzetting van de vergunde stal en de bijbehorende vergunde dierplaatsen werd gemeld bij de vergunningverlenende overheid en het aangepaste vergunningbesluit werd bekomen. Dit betekent dus concreet dat heel wat varkenshouders momenteel bijvoorbeeld nog bezig zijn met het verwijderen van de stalrichting of dat ze nog aan het wachten zijn op het vergunningbesluit. Bij de aanvraag tot uitbetaling moeten immers de verschillende bewijsstukken meegestuurd worden. Dat is één reden.

Twee, sommige landbouwers gaan bijvoorbeeld ook niet voor de eenvoudigere schrapping van de dierplaatsen, maar onmiddellijk voor de aanvraag van een omgevingsvergunning, omdat ze slopen of omdat ze ook nog andere zaken op het erf willen regelen. Dit vraagt natuurlijk wat tijd.

Doordat het opnieuw economisch interessanter is om varkens te houden, zijn varkenshouders geneigd om nog een nieuwe afmestronde voor vleesvarkens op te zetten. Eén afmestronde vleesvarkens duurt ongeveer vier tot viereenhalf maanden. Vermoedelijk krijgen we dus meer vragen tot uitbetaling in de maanden augustus, september en oktober 2024.

Voor wat betreft de specifieke situatie op een aantal varkensbedrijven is het zo dat, als zeugenhouders in een bepaalde maand stoppen met insemineren, het nog tien maanden duurt tot het laatste vleesvarken is afgemest. Op het moment van de aanvraag mocht men nog niet gestopt zijn met het houden van varkens.

Dit betekent dat een aantal bedrijven nog hun laatste vleesvarkens aan het afmesten zijn.

Het aantal varkensbedrijven dat effectief zal stoppen, zal dus zeker toenemen de komende maanden. We kunnen pas een eindbalans opmaken van die eerste call, waarvoor zich toch een 250-tal varkenshouders hadden aangemeld en interesse toonden, op 17 oktober van dit jaar, denk ik. Uiteraard zullen alle varkenshouders die op dat moment nog geen aanvraag tot uitbetaling hebben ingediend – van die eerste call, die meer dan 250 die hadden gezegd dat zij wel geïnteresseerd zijn –, de komende maanden door de VLM nog gecontacteerd worden. Zij hadden zich aangemeld en hadden interesse, maar er is op dit moment nog geen aanvraag tot uitbetaling: kan de VLM hen helpen? Dat staat in de planning, ook om te sensibiliseren.

Wat uw derde vraag betreft: we kunnen pas een echte eindbalans maken van die eerste call op 17 oktober 2024. Voor de tweede call zal dat in 2025 zijn.

Ik kan meegeven dat de regeling ook voorziet in een vergoeding voor financieel afgeschreven stallen, wat dus toch wel interessant is. Ik kan u ook meegeven dat in de tweede call meer bedrijven een aanvraag tot stopzetting zullen hebben ingediend dan in de eerste call, wat aangeeft dat dit een aantrekkelijkere regeling is. Momenteel verwerkt de administratie de aanvragen, wat die tweede call betreft.

De regeling van de eerste call bijsturen, is niet eenvoudig. Voor iedere bijsturing van de regeling moeten we terug naar de Europese Commissie. Ze moet daar worden goedgekeurd. De voorwaarden om in te stappen in de regeling liggen vast in de Europese richtsnoeren. Dat is dus heel moeilijk. Het heeft, zoals ik heb aangegeven, veel te maken met hoe zo'n bedrijf werkt. Ik denk dat het goed is dat de VLM de komende maanden diegenen die zich hebben gemeld, contacteert om te zien hoe of wat we nog verder kunnen ondersteunen. Ze hoeven zeker niet te wachten tot de zomer of wat dan ook.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u zegt dat er 250 varkensboeren geïnteresseerd waren in de eerste call, maar ik hoor u geen getallen noemen over de interesse voor de tweede call. Is er al zicht op hoeveel landbouwers zich daar hebben aangemeld of geïnteresseerd waren om er eventueel op in te gaan?

Ik begrijp dat de resultaten van de eerste call pas definitief zullen zijn in oktober 2024 en die van de tweede call in oktober 2025. Dan zijn we weer enkele jaren verder. De doelstellingen van het Stikstofdecreet zijn zeer duidelijk. Er moet een stikstofreductie komen. Daar is de afbouw van de varkensstapel een heel belangrijke hefboom voor. Wij vinden dat niet alleen de varkensstapel onderhevig moet zijn aan een opkoopregeling, zodanig dat boeren worden gestimuleerd om de veestapel te verminderen, maar dat er ook andere diersoorten in aanmerking moeten komen. Bent u van plan om de opkoopregeling uit te breiden naar andere diersoorten, om zo sneller tot de stikstofreductie te komen?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, u hebt een aantal redenen aangehaald waarom varkenshouders nog niet op het aanbod intekenen. Het gaat inderdaad om de opzet, enzovoort. Maar er zijn nog een drietal belangrijke redenen. Ook de berichtgeving rond China is een belangrijke factor geweest. Sommigen hopen dat de prijs nog even zal aanzwengelen. Dat mag ook niet over het hoofd worden gezien. Ik heb ook de feedback dat sommigen de vergoedingen aan de lage kant zouden vinden. Nu goed, daar zijn we voor een stuk gebonden door een aantal

cijfers. De onrechtmatige staatssteun volgens Europa is daar natuurlijk een belangrijk onderdeel van. Dat moet eenieder voor zichzelf evalueren. Maar er is ook, ten derde, de onzekerheid over de bedrijfswoning. We moeten meer duidelijkheid creëren over wat de toekomst kan zijn van de bedrijfswoning bij die bedrijven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De verwerking van de cijfers voor de tweede call is lopende. Die heb ik op dit moment nog niet. Bij de finale afsluiting zullen we zicht hebben op die cijfers.

Collega De Roo, u verwijst naar een aantal redenen.

We hebben inderdaad de intentie om de varkensstapel tegen 2030 met 30 procent af te bouwen. Op dit moment is er geen oproep voor andere diercategorieën. Dat is, denk ik, niet aan de orde. Voor de varkensstapel hebben wij wel de ambitie om dat af te bouwen met 30 procent. Mevrouw Schauvliege, dat zit wel niet mee in de stikstofdepositie.

Dit is dus iets dat bovenop die reductiemaatregelen als nultbemesting komt, net omdat we niet weten om hoeveel het nu eigenlijk zal gaan. Ik denk echter dat het goed is dat de bedrijven die zich gemeld hebben in die eerste call de komende maanden door de VLM worden 'genudged', dat ze aanklappend worden gecontacteerd.

Verder wordt het woonrecht in de bedrijfswoning van deze bedrijven al goed geregeld in het Stikstofdecreet. Ik denk dat velen zich afvragen of het Stikstofdecreet er nu komt of niet. Ik denk dat het goedkeuren daarvan ook wel een belangrijk signaal zal zijn, zodat het duidelijk is in welke richting we moeten gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de afbouw van de veestapel is een belangrijke maatregel om ervoor te zorgen dat het stikstofbad leegloopt. Er is een regeling om varkensboeren de kans te geven te stoppen. Mijn fractie pleit ervoor om die regeling uit te breiden naar andere diersoorten, want het zijn niet alleen de varkens die zorgen voor een overmatige stikstofuitstoot maar eigenlijk alle dieren die door landbouwers gekweekt worden. Het lijkt ons heel verstandig om die regeling uit te breiden zodat boeren die dat willen, daarvan gebruik kunnen maken, zodat we komen tot een 'warme sanering' en niet eindigen met een 'koude sanering'.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.